

ENRIC ARGULLOL, RECTOR EN FUNCIONS DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Text: EDUARD VOLTAS / Fotos: RICARD CUGAT

"No m'agradaria ser conseller"

Quan li vam fer l'entrevista, encara era el rector. L'endemà, sorprenent tothom, va renunciar al càrrec i va convocar eleccions. Definitivament, Enric Argullol (Barcelona, 1946) no és un home previsible.

No passa cada dia que vagis a fer una entrevista a un senyor rector i que aquest et convidi a pujar al terrat i et comenci a parlar d'esglésies gòtiques, de militars i dels defectes i virtuts de l'urbanisme municipal. L'edifici del rectorat de la Universitat Pompeu Fabra és situat a la plaça de la Mercè de Barcelona, i des del terrat, mirant a mar, hi ha una visió privilegiada de la gran operació d'obertura de la ciutat al Mediterrani. Enric Argullol ens hi ha convidat i es distreu del turment de la sessió fotogràfica amb detallades explicacions sobre tot allò que pot captar la seva vista. L'Argullol urbanista gaudeix fent una petita classe de deu minuts sobre la relació entre arquitectura i geopolítica. "Aquell és el campanar del Pi, i el de més enllà el de Santa Maria del Mar. A Barcelona les esglésies són gòtiques, perquè el moment de màxim potencial de Catalunya és la Baixa Edat Mitjana. A Lisboa, en canvi, les esglésies són del divuit, que és quan ells van ser forts. I a Amsterdam..." El fotògraf va fent, i ell sembla esquivar la càmera movent-se contínuament i assenyalant edificis, avingudes, campanars. Finalment, ens proposa de fer l'entrevista allà mateix, en una sala de reunions amb grans finestres i vista al port de Barcelona. Hi estem d'acord, naturalment. Està relaxat, i en dues hores de conversa no mostra cap indicatiu de crisi. Però l'endemà protagonitzarà una sorpresa presentant la renúncia a la mesa del claustre i deixarà tothom descolocat. Inclòs aquest periodista, és clar, que opta per enorgullir-se d'haver fet l'última entrevista a En-

ric Argullol abans de la seva dimissió. Quina vista, els d'EL TEMPS!

—Per què és tan difícil d'aconseguir una entrevista amb vostè?

—Perquè m'agrada d'anar amb metro. A mi, m'agrada viure com una persona normal, i per això no hi ha cotxe oficial a la universitat. Sé per amics i per familiars que quan surts a la televisió ja no pots anar normalment amb metro. El meu germà [Rafael Argullol] sortia en uns programes nocturns, d'aquests que només veuen els somnàmbuls, sobre filosofia, i quan agafava el metro l'endemà la gent se'l mirava. Pel que es veu hi ha molts somnàmbuls en aquest país!

—O molts filòsofs...!

—Més aviat molts somnàmbuls! (riu)

—Això que em diu que li agrada d'anar amb metro em recorda que un dia vaig preguntar a Francesc Cabana per què Catalunya no té les multinacionals que li correspondrien pel seu potencial econòmic. I em va dir que, entre més coses, als industrials catalans, els agrada d'anar al cinema amb la senyora el diumenge a la tarda, sense guardaespalles i passant desapercebuts. Això és un defecte o una virtut del país?

—No ho sé... Home, hi va haver un determinat moment en què l'horitzó de la burgesia local era el mercat espanyol i res més. Però les coses han canviat molt. Crec que els nostres industrials treballen amb la mentalitat que el mercat és el món, i la quota d'exportacions comença a ser important. Diria que, als ita-

"La Universitat Lliure no neix d'un centre consistent. Hem de veure el seu projecte i el seu arrelament al país. Em preocupa que la institució de la qual neix, el FERT, sempre hagi fet tot l'ensenyament en castellà."

una virtut del país?

lians, que tradicionalment han estat més llançats de cara al món, també els agrada d'anar al cinema amb la senyora. Més aviat em penso que les raons d'aquest dèficit de multinacionals ve d'una manca de sistema financer propi, que prengué les decisions aquí.

El punt més difícil a l'hora d'entrevistar Argullol és el de seleccionar els temes de conversa. Sap moltes coses i molt diferents. Però abans que res cal parlar amb el rector de la Pompeu.

—Parlem d'universitat. Fa uns deu anys la Generalitat de Catalunya va definir el que havia de ser el mapa universitari, basat en tres eixos: manteniment de les universitats històriques, creació de la Pompeu Fabra, i extensió territorial amb noves universitats a Lleida, Girona i Tarragona. Passat el temps, li sembla que va ser un bon disseny?

—Nosaltres tenim el mapa que deriva de les característiques del país. Catalunya té una capital gran, que ha estat clau en el manteniment d'una identitat catalana, però que a diferència d'alguns altres països va acompanyada d'un rosari de ciutats mitjanes amb tradició cultural. El fet que neixin universitats a Girona, Lleida i Tarragona reflecteix aquest teixit de ciutats que hi ha a Catalunya. El que passa és que ara assistim a un altre fenomen, que és el naixement de centres universitaris de diversa condició a les altres ciutats de Catalunya. Potser seria més adequat que aquesta xarxa de ciutats oferissin estudis universitaris només de primer cicle, i en canvi sembla que es vulguin oferir universitats amb tots els ets i uts sense que sigui clar si tindran els mitjans necessaris per a sortir-se'n.

—Per entendre'ns, vostè seria partidari que un estudiant pogués estudiar els primers anys de carrera al costat de casa però que hagués d'acudir a la metròpoli en la fase final dels estudis.

—Sí. Jo crec que és bo moure's. I, a més, crec que un model d'aquest tipus asseguraria la viabilitat d'aquest rosari d'iniciatives universitàries que apareixen per tot el país.

—I en aquest mapa, quin efecte té l'aparició d'universitats privades?

—Miri, d'universitats privades, n'hi ha de moltes menes. N'hi ha que responen a una tradició, que són projectes amb unes arrels sòlides. Però n'hi ha que no acabem de saber quines són les seves arrels ni quina serà la seva realització.

—Suposo que es refereix a la Universitat Lliure de Catalunya, que promou l'Opus Dei.

—Sí. Aquesta universitat no neix d'un centre consistent, perquè el centre del qual neix no ho és.

—Fa falta, aquesta universitat?

—Bé, hi ha països amb una demografia similar a la nostra i amb més universitats. I són països que són tinguts per més avançats que el nostre. El que hem de veure és la coherència del projecte de la Universitat Lliure des del punt de vista científic, hem de veure quina realització ha de tenir, i òbviament també el seu arrelament al país. A mi, em preocupa que la institució de la qual neix, el FERT, sempre hagi fet tot l'ensenyament en castellà.

—El fet que l'Opus Dei sembli amagar-se darrere aquesta universitat és també un fet a valorar?

—L'Opus Dei és una institució religiosa amb una bona experiència universitària a la Universitat de Navarra, que curiosament no sembla que vulgui avalar públicament aquest projecte, cosa que em sorprèn.

—Vull dir que la Universitat Ramon Llull, també privada, no s'amaga del seu lligam amb l'església catòlica. Al contrari, en fa un senyal d'identitat. En canvi, la Universitat Lliure sembla com si volgués amagar l'ou.

—Per això em penso que, a aquesta nova universitat privada, li hauria resultat bo de reconèixer un lligam amb la universitat de l'Opus a Navarra. D'una altra banda, dels seus lligams amb l'Opus, jo només en sé el que diuen els mitjans de comunicació. Em sorprèn que no s'utilitzi l'aval de la Universitat de Navarra, si realment hi ha la presència de l'Opus. Però recordi que aquesta institució religiosa sempre diferencia la institució dels seus membres. És possible que en aquest cas ens diguessin que no és la institució sinó els seus membres que impulsen la Universitat Lliure de Catalunya.

—Vostè ha estudiat profundament l'estatut d'autonomia des d'un punt de vista jurídic. Aquest estatut és un fracàs de la classe política catalana?

—Miri, jo crec que la lletra de l'estatut no és tan satisfactòria com hauria de ser. Però és que hem de situar la redacció de l'estatut en el seu context, que era molt diferent de l'actual. La lletra de l'estatut, ja ho he dit, és insuficient i a vegades fins i tot desafortunada, però tampoc no s'ha de perdre de vista que ha estat l'eina que ha permès el període més dilatat i profund d'autonomia de Catalunya des del 1714. És important tenir en compte dues coses: en primer lloc, que no hem de ser gaire presoners de la literalitat dels textos, perquè, al capdavant, hi ha països que fa dos-cents anys que tenen la mateixa constitució i en canvi la seva organització política ha canviat moltíssim; i en segon lloc, això tampoc no ens ha de fer caure en la santificació dels textos, com si fossin incanviables.

—Reformar l'estatut és reformar la constitució?

—Depèn del que vulguis modificar de l'estatut. De la mateixa manera que l'estatut és interpretable, la

"No té cap sentit pretendre que determinades regions espanyoles tinguin les mateixes vies de realització que un país com Catalunya. Si fos per aquestes regions no s'hauria fet mai la constitució."

constitució també ho és.

—*Vostè és dels qui creu que ha arribat el moment d'afrontar aquestes reformes?*

—És la pregunta del milió, aquesta! El que penso és que potser ha arribat el moment de fer balanç. Tenim divuit anys d'estatut, que és bastant. A la vista d'aquest balanç hem de veure, en segon lloc, quins són els objectius que ens hem de plantejar, tant en l'aprofundiment de l'autonomia com en la relació Catalunya-Espanya. I un cop fet això, vindria la tercera fase: esbrinar quins d'aquests nous objectius poden encaixar en les normes actuals i quins no, encara que sigui perquè els agents interessats no estan disposats a fer-los encaixar. Això obriria la porta de les reformes.

—*Últimament es parla molt de sobirania, amb significats diferents. Quina és la seva actitud sobre això?*

—Bé, jo entenc, que la constitució en els seus primers articles parla tant de la sobirania única com de les nacionalitats que hi ha a l'estat espanyol. Si compartir sobirania vol dir anar cap a

un nou estat espanyol del qual Catalunya és un integrant constituent, singular i ple, aleshores hi estic d'acord. S'ha de jugar la via de la singularitat. No té cap sentit pretendre que determinades regions espanyoles tinguin les mateixes vies de realització que un país com Catalunya. Hi ha una prova del nou: si fos per aquestes regions no s'hauria fet mai la constitució i el seu títol vuitè. Si l'any 76 i 77 es parla d'autonomies no és per Extremadura, ni per Castilla la Vieja o Castilla la Nueva. Això és així.

—*Ha comptat quantes vegades els rumors l'han convertit en conseller del govern Pujol?*

—Mai.

—*No em dirà ara que mai no n'ha tingut constància, d'aquests rumors.*

—No solament això, sinó que és un impossible. No ha estat mai dins els meus horitzons. Jo vaig fer política en una determinada època, i reconec que el càrrec

—**Vostè va participar en l'organització de la Caputxinada. Tot allò li queda molt lluny?**

—**Miri, jo vaig participar en aquest gran pacte de la transició que és no mirar endarrere. He estat molt poc nostàlgic, no he anat a cap celebració commemorativa. El que sí que puc dir és que, a la Caputxinada, s'hi va aprovar un document, titulat "Manifest per una universitat democràtica", en què es deia que havíem de fer una universitat democràtica, científica i catalana. Tots tres objectius em continuen funcionant.**

de rector té també una càrrega política. Però en democràcia no m'he plantejat mai de fer política activa. Ja sé que això es diu sempre i després no es compleix, però vull deixar clar que d'aquí me'n vaig a les cotxeres, com aquells tramvies que portaven un cartelllet que deia "Retiro" [en el moment de transcriure aquesta resposta, quan ja sabem la dimissió d'Argullol, pensem que potser sí que ens havia donat alguna pista sobre el seu estat d'ànim].

—*Es curiós. Pasqual Maragall va fer servir el mateix símil en una entrevista que vam publicar fa poques setmanes.*

—No hi ha comparació. Ell sí que fa política activa! Jo només sóc un pobre professor que fa de rector d'una universitat.

—*Li faré la pregunta d'una altra manera: li agradaria de ser conseller?*

—No.

—*Vostè també ha estudiat molt a fons la qüestió de la seguretat pública. Li sembla que l'actual model policíac català és ben lligat jurídicament?*

—A mi, no m'agrada de fer interpretacions lite-

rals de les lleis. Una interpretació àmplia de l'estatut i de la constitució pot permetre que les forces de seguretat de l'estat tinguin a Catalunya un paper residual, dedicades als delictes diguem-ne federals, que sobrepassen l'àmbit català.

—*Però això requeriria que a Catalunya hi hagués una autoritat única en matèria de seguretat, cosa que no passa ara. Això permet, per exemple, que els mossos es despleguin, però sense saber fins a quin punt això implica un replegament de les FSE.*

—Aquesta és la situació actual. Però seria perfectament viable, sense tocar la constitució, un model d'autoritat única de seguretat que fos la Generalitat, de manera que tot el que fos seguretat ordinària s'exerciria com una competència pròpia, i que fins i tot, per delegació de l'estat, s'exercissin la resta de funcions. Això és perfectament viable. El que falta és la voluntat política de fer-ho.

